

M. JOHN HARRISON

CĂȚĂRĂTORII

Traducere și note de DANIELA STĂNESCU

Michael John Harrison (n. 26 iulie, 1945), este un autor cunoscut și apreciat atât în Marea Britanie cât și dincolo de granițele acesteia. Harrison s-a născut în Warwickshire. Prima sa lucrare a fost publicată în anul 1966 iar, între anii 1968 și 1975, a fost editorul literar al revistei *New Worlds*. Britanicul este un critic de ficțiune apreciat, publicându-și frecvent opiniile în *Times Literary Supplement*, *The Guardian* și *Daily Telegraph*. În 2007, Michael John Harrison a primit distincția *Arthur C. Clarke Award* pentru romanul *Nova Swing*.

Nota traducătoarei:

Doresc să mulțumesc Claudiei Szabo (membră Explorer Club Romania) și lui Lucian Bursuc, ghizii mei în tainele escaladei sportive. Am preferat să las numele rutelor în engleză pentru că se pare că, peste tot în lume, cățăărătorii folosesc un jargon în care engleza se amestecă într-un mod natural cu limba nativă.

Cățărătorilor

Partea întâi
IARNA

1. Oglinzi

Am luat autobuzul, într-o zi ploioasă de ianuarie, spre o sală de sport particulară din Leeds unde era și un panou de escaladă. Nu avea cine știe ce succes. Unele probleme* sînt destul de intimidante, cu multe cruxuri** pe lungimea lor care te fac să îți dai drumul dacă nu îți ies din neatenție. În ultimul timp îmi recăpătasesem simțul echilibrului și asta îmi trezise tot felul de vise secrete. M-aș fi antrenat pînă aș fi alungat iarna din mușchi. Aș fi dansat. Dar, atîrnat acolo, deasupra jucătorilor de badminton, în acea sală imensă, reverberantă și rece, cu mirosul ei de transpirație și tălpi de cauciuc, eram capabil numai să gîfii, să rămîn fără suflu și să mă las, astfel, la podea.

Mai tîrziu, stăteam stors în cabina de schimb, ascultînd un sunet repetitiv, pe care la început îl crezusem făcut de copiii care strigau sau cîntau în piscină. Abia apoi am înțeles că era vîntul, ridicîndu-se și năpustindu-se din nou asupra acoperișului bizar, cu cornișe, al clădirii.

Doi băieți grași se spălau pe cap la dușuri. Apa și săpunul îi făcea să lucească. Stăteau foarte aproape unul de altul, privind-mă suspicios în timp ce îmi clăteam creta de gimnastică de pe mîini, pentru a putea să mă uit la tăieturile din palme, și au reînceput să vorbească despre tot felul de bere abia cînd

* În escaladă, sînt denumite probleme traseele cu pași și mișcări mai grele, pe care cătărătorul trebuie să le rezolve, uneori și dintr-un anumit număr fix de mișcări.

** crux = puncte dificile care definesc problema sau traseul

m-au vazut că m-am dus să îmi iau hainele. Arătau ca două foci roz care se feresc de mîna întinsă peste gheață. Oare eram turist sau vînător de foci? Oricum, aveam pielea zdrelită la 3 degete de la stînga, de cînd îmi rămăseseră înțepenite într-una din crăpăturile zidului de ciment. Nu am înțeles niciodată ce anume te face să nu îți dai drumul chiar și atunci cînd e o distanță atît de mică pînă jos.

— Au chipsuri din creveți pentru cocktail, ce drăguț — îi spuse o femeie mai în vîrstă prietenei sale, fîțîindu-se pe lîngă mașina Vendepac de la etajul superior.

— ...da, le-am văzut, dragă, foarte drăguț...

Au introdus niște monede dar nu s-a întîmplat nimic; cineva le-a arătat ce să facă. După ce s-au așezat din nou, una din ele și-a dus mîinile la înălțimea feței, cu palmele spre interior, și apoi le-a mișcat repede înainte și înapoi, de parcă ar fi probat niște ochelari de protecție, și a spus:

— Pur și simplu nu mă descurc cu lucrurile mecanice! Doar știi...

(În timp ce m-am uitat în jos la jucătorii de badminton, mi s-a părut că, pentru o secundă, fețele lor albe se legănau ușor *deasupra* mea).

Prima dată cînd am venit aici a fost la inaugurarea oficială a panoului. Schofield, cel care îl finanțase, era tipul de om care îți evită privirea cînd vorbește cu tine. Lăsa o impresie puternică de om venal, corupt.

— Distrăți-vă, băieți! a spus el.

Era gratis pentru o zi sau cel puțin pentru o oră, astfel încît presa alpiniștilor să îl poată ridica în slăvi.

— Amintiți-vă că închidem la ora două.

Duminica, ora prînzului: ne strînsesem vreo treizeci, patruzeci de-ai noștri în spațiul ca un hangar, sub privirile dezaprobatoare ale celor care încercau să joace tenis, și așteptam ca unul din cei mai buni alpiniști utilitari din generația veche să-l sfîntească și apoi să ne binecuvînteze ca moștenitori ai tradiției. Puțin aerian și enervat, acesta a făcut cîteva gesturi smucite ca și cînd ar fi fost vorba de cea mai ușoară problemă, de un

nimic, și s-a întors la bar. Pe un ton scăzut, Schofield l-a asigurat că nu va mai trebui să plătească niciodată pentru băutura aici. Va fi bine primit ori de câte ori va dori să vină. Au împins căruciorul acestui om obosit, cu accentul lui din Durham și amintirile întâlnirii cu moartea, atunci când a căzut de pe o stîncă la Freney Pillar, în fața obiectivelor necruțătoare ale jurnaliștilor europeni, încît industria sporturilor extreme să poată profita și să stoarcă tot ce se putea dintr-un astfel de moment, înainte de a-l da uitării; și, imediat ce am ieșit din sală, cum s-au și aliniat jucătorii de tenis pentru a se plînge.

— Tenis, badminton, squash, o saună, le puteți avea pe toate pentru 12 lire în plus la abonament. Nu uitați, băieți, a spus Schofield. Nu uitați.

La întoarcere, Normal a parcat mașina la marginea mlaștinii, pentru a fotografia gunoaietele aruncate acolo. Normal are strungăreață, e hiperactiv și debordează de violență reprimată: am urcat împreună peste tot în Yorkshire, Lancashire și Peak District, dar încă nimic în Țara Galilor sau Scoția. Face cățărări de 15 ani. A lucrat la căile ferate pînă cînd a căzut de pe un tren, apoi s-a angajat la un magazin cu articole montane din Manchester unde l-am și întîlnit. În zilele de luni îi semnam eu fișa de șomaj.

— Acum chiar că nu mă mai întorc niciodată.

Alerga prin mlaștină, ivindu-se ici-colo prin ceață și ploaie. Era o vreme umedă, numai bună de tăiat venele. Vîntul dinspre sud-vest, plin de sulf de la fabricile prost conduse din Stockport și Stalybridge, îi lipea părul de față, iar brațele și picioarele i se ițeau caraghios din vesta lungă, umflată, din puf chinezesc. Cum țopăia încercînd să îmi atragă atenția, arăta ca o insectă uriașă, o specie dispărută, necunoscută, obișnuită cîndva cu un climat mai bun.

— Ce-i pe acolo? am strigat arătînd înspre panglica norioasă a Lanțului Peninilor, chiar dacă nu țineam cu adevărat să afl...

— Cariera Floating Lights, a spus el. Acolo unde o mierlisem. Coboară din mașină înainte să vin să te tîrăsc eu afară! Ia uite aici!

Și a rîs.

Abandonată valului de ceață, exact în locul de unde începea mlaștina, chiar la granița dintre Yorkshire și Districtul Manchester, la aproape 50 metri deasupra mării, împrumutînd peisajului ceva din atmosfera unei reclame la țigări vag suprarealistă, intimă și decadentă, se aflau 3 piese de mobilier, parte cîndva a unei camere de zi din Hyde: în tonuri deschise; mochetate; jilave.

Ne-am așezat în fotolii, cu fața către Stand Edge și Floating Lights, și ne-am uitat la straturile de pămînt mîlos acoperit cu turbă, acum talazuri negre ale unei mări poluate peste măsură. Mașina plutea ușor pe valul supranatural. Tot ceea ce se întindea la picioarele noastre reprezenta scena unei crime. Băltoacele înghețate erau pline de îmbrăcăminte pentru copii. Salopete și treninguri din acrilic, pulovere și cămăși de noapte cîrpite cu bucăți din poliester, rochii din bumbac, slipuri cu ceva broderie ieftină, chiloți și sutiene minuscule pentru adolescente. Zeci de saci menajeri de plastic explodaseră și acum își vărsau lent conținutul în mlaștină. Se pare că cei care îi aruncaseră acolo preferau culorile aprinse. Totul arăta de parcă familii întregi ale copiilor asiatici fuseseră măcelarite acolo, printre cutii de carton, grămezi de rumeguș, prezervative Durex folosite, pagini rupte din *Spank*. Spinări goale răsăreau dezgolate de vînt. Din mîl, zîmbete gri apăreau brusc la suprafață.

Am mai cotrobăit puțin prin tot gunoiul ăsta fără prea mare tragere de inimă și apoi am plecat acasă. Ne-am făcut fotografiile, urcasem gratis pe zidul lui Schofield... Cine știe ce ne mai aștepta în bălțile mai îndepărtate din spatele indicatorului „Interzis aruncatul gunoiului“.

— Încă nu îmi vine să cred că aia era o afurisită de canapea !

Cîteva dintre alpiniștii pe care mi i-a prezentat Normal: Bob Almanac arăta ca un băiat de măcelar, puțin cam trecut — dur, îndesat, cu o față rotundă și veselă, impecabil de politi-

* revistă pentru adulți